

PLUS! 11-TRACK CD OF THE BEST NEW PROG MUSIC AROUND

+ ARW On the road in America with prog's new supergroup

**ASTOUNDING SOUNDS
AMAZING MUSIC**

ROOTS TO BRANCHES

JETHRO TULL

FROM JETHRO TOE TO THE END OF THE ROAD

Ian Anderson, Martin Barre and more tell the real story of one of prog's most enduring bands...

Dream Theater
The inside story of their breakthrough album *Images And Words*

Terry Bozzio
Frank Zappa, Beefheart, Jeff Beck and me

"They'll have to carry me offstage with my boots on..."
Ian Anderson

Future
9 772045 226004
7 43

JETHRO TULL OD KOŘENŮ K VĚTVÍM

OD JETHRO TOE AŽ NA KONEC CESTY

Ian Anderson, Martin Barre a další vyprávějí skutečný příběh jedné z nejdéle hrajících kapel progresivního rocku...

„Z pódia mě budou muset odnést v botách“... *Ian Anderson*

Nikdy nejší moc starej ...

Stále tvoří novou hudbu a hraje živě i těsně před 70kou – Ian Anderson je umělcem, který se vždy dívá dopředu, spíše než aby žil z minulé slávy. Nicméně, s blížícím se 50tým výročím Jethro Tull, časopis *Prog* přitlačil frontmana ke zdi, aby vyzvěděl úvahy o jeho dosavadní kariéře...

Je neděle. Pro mnohé z nás čas odpočinku. Ne tak pro Iana Andersona. On tradiční volný den často tráví za stolem ve své pracovně. „Sedím tam a vytvářím itineráře, plánuji. A to tak, aby byly všem srozumitelné. Teď mám třeba itinerář až do konce roku, a je dostupný jak kapele, tak technikům, aby věděli, co se rýsuje. Většinou jsou tam i přesné lety, i když ještě nerezervované. Také místa vystoupení a lokální produkční tým. To vše tam je.“ Říká to s jistou hrдостí v hlase. „Jiní lidé sedí a plánují své letní dovolené, a já dělám něco podobného, jsou to také svého druhu výlety.“

Blíží se k 70ce a nehodlá zpomalit. I když přiznává, že si rád občas taky dá nohy nahoru a přečte dobrou knížku, člověk má pocit, že je nejšťastnější v potu tváře. „Obecně řečeno, rád dělám cosi, čemu většina lidí říká ‘práce’ každý den, protože z toho mám dobrý pocit.“

Nedávno dokončil produkci nového počínu, *Jethro Tull – Smyčcová kvarteta*, a popisuje jej jako „základní známé kusy Jethro Tull zpracované v poměrně autentickém duchu smyčcového kvarteta, a zároveň pečlivě řešené tak, aby s nimi lidé nemuseli na eBay“.

Na Vánoce ukončil práci na *Songs From The Wood*, další položce v sérii desek se surround zvukem a stereo remixem, zpracovaných Stevenem Wilsonem, dílo má vyjít ještě letos. A pak je tu práce na novém albu.

V době, kdy nová alba už nemají takový význam, jako měla v minulosti, je zpráva o Andersonově nové kolekci přesto vítaná. Pokud po smyčcových kvartetech, rockových operách a remixech chcete udržovat kapele jistý profil, je jediným měřítkem funkčního umělce míra jeho schopnosti říci něco nového o světě a své zkušenosti s ním.

„Právě dělám na nějakých textech a musím napsat ještě hudbu k jednomu kusu. Pak budu pracovat na demech prvních šesti písní, které budeme s kapelou zkoušet a nahrávat začátkem února. Pak se bude zbytek alba nahrávat po jednom v mezerách mezi konerty atd. Vydát to chceme v roce 2018.“

Uvedený rok má pro Andersona zvláštní význam. Je to 50. výročí Jethro Tull. V roce 1968 se stali na konci ledna skupinou Jethro Tull, přesto, že první 4 členové kapely se dali dohromady už v prosinci nebo koncem listopadu 1967. To se ale ještě nejmenovali Jethro Tull. Kapela měla předtím spoustu jmen. Výročí Jethro Tull je tedy až v roce 2018.

Není ale sporu o tom, že Anderson se svými společníky natočil nedlouho před svými 21. narozeninami album *This Was...*

Dneska se nikdo nediví hudebníkům, kteří hrají a nahrávají v důchodovém věku. Ale tehdy, když nahráli své debutové album, Anderson o takové vytrvalosti ani neuvažoval. „Tehdy jsem si asi pomyslel, že je vůbec úspěch vydat desku. Mohl jsem se vrátit na uměleckou školu, dokončit své vzdělání a stát se učitelem nebo něčím podobným. Možná jsem se domníval, že zůstanu někde na periférii hudebního byznisu, jako agent nějaké nahrávací společnosti nebo jako producent – něco takového bylo pravděpodobné. Ale být hrající aktivní muzikant? Myslím, že jsem neměl odvahu pomyslet, že by to trvalo déle, než dva tři roky. Pozdě jsem svůj náhled změnil, protože jsem zaznamenal, že většina mých hudebních hrdinů z doby dospívání nebyli žádní mladíci. Byli to všechno ctihodní bluesoví a jazzoví muzikanti, a samozřejmě také folkaři a klasikové. Tehdy jsem poprvé uvědomil, že bych mohl být hudebníkem ještě i v penzijním věku. To se ale může stát, že mě odnesou ze scény nohama napřed...“ Na scéně Anderson vždyrazil představu energické postavy, s flétnou v ruce a dlouhými vlasy a dlouhým kabátem dramaticky vlajícím kolem něho jako plášť nějakého superhrdiny. Ten plášť, mezi lidmi známý jako „kabát po mrtvém“, představoval část oděvu, kterou starší generace odložila. Přijala ho ale kultura mládeže. Byla to vlajka, nošená na těle, a označující příslušnost svého nositele k undergroundové kultuře – minimálně alespoň o víkendech na koncertech Jethro Tull. Kolik z těch fanoušků, napodobujících svého hrdinu, tajně doufalo, že se trochu té lehce nebezpečné energie přenesou i na ně? Anderson ani Barre ale nebyli na turné žádní zhýralci, měli rádi soukromí, a na párty moc nechodili. Minimálně polovina kapely, a to i v začátcích, byli přirozeně spíš klidní lidé. Martin i Ian si raději četli nebo se ve dnech volna procházeli po městě, koupili si někde sendvič a vyhýbali se halasu. Drogy se v kapele neobjevovaly, přehnaný chlast nebyl jejich styl ani druh kultury. Nebyli tento druh lidí. Na první pohled to z nich dělá nudné patrony. Ale ani Martin ani Ian nechtěli být v hotelu na pokoji bez své kytary. Cvičit a v případě Andersona taky skládat hudbu. „Má to souvislost s temperamentem. Na turné jsme si navzájem byli oporou a přáteli, ale netrávili jsme spolu mnoho času. Nescházeli jsme se, nedělali věci společně. Každý rád vypadl z hotelu a prošel se, a nemuseli jsme dělat věci ve stylu rockových kapel“. Jasně, Ianovy scénické ohozy se časem měnily, stejně jako jejich nositel. Máme tu zpěváka a uhrančivého pištce v čele svého oddílu hráčů a fanoušků; potullnou duši, která bloudí městem, skotského farmáře, předsedu představenstva, producenta studia, šmrncovního podnikatele s lejstry, básníka – barda, kritika vlády, muže, který pokleká před Její Výsostí, aby se stal členem Nejskvělejšího Řádu britského impéria, obrazoborce, romantika, moudrého blázna, předpovědače počasí, muže na cestě. Tohle všechno. Ukáže se nám opravdový Ian Anderson?

Představte si kariéru coby paprsek světla, proniknuvší fazetami diamantu – jeden zdroj rozptýlen do mnoha. Rozličné plošky, nazírány v rotaci, liší se svou hloubkou a dojmem. Barvitě odstíny se střetávají a spojují v koláže, tvoříc jemné jiskřivé ohyby, jejichž obrysy se tu na okraji rozostří, tu zas mizí ve stínech. Hudba pak přeskakuje ze žánru do žánru. Ty za téměř polovinu století zahrnují jazzové názvuky, dobové riffy, tvrdý rock, dlouhé kompozice, melodie pro dospělé, variace na lidovou muziku, srdceryvné balady atd. 21 studiových alb Jethro Tull a dvě alba vydaná po roce 2012 pod Andersonovým jménem září

světlem odhodlání, které zhmotňuje často složité myšlenky na adresu vlivů společnosti, a to v tématech, která jdou mnohem dál, než bluesová jiskra alba *This Was* z roku 1968.

Při diskusi o své práci Ian někdy svou roli snižuje, jindy má zas výraz hrdého rodiče, který představuje své ratolesti. I když si je vědom respektu, kterými se mnohá z alb těší a vlivu, který měla na generace hudebníků za celá ta léta, umí být také nekompromisně sebekritickým v případech, kdy výsledek ne zcela odpovídal jeho normám kontroly kvality.

Otázán, která jsou jeho oblíbená alba, odpovídá, že patrně podobná, která volí fandové: *Stand Up* bylo mé první album, které představovalo opravdu tvůrčí počín. Pradoxně John Peel, který kapelu v jejím prvním roce velmi podporoval, ztratil o Jethro Tull s druhým albem naprosto zájem. Uvedli jsme *Stand Up* a hráli ho živě, a Peel, který na stejném místě dělal diskžokeje, mi povídá, „Tohle je pitomost! Měl byste se vrátit k tomu, co jste dělali!“ Pamatuji se, že mě to zklamalo a svým způsobem ranilo, ten jeho velice negativní přístup.“ *Aqualung* má pro Andersona zvláštní význam. „Album obsahuje pár velkých rockových písní s temnými riffy, a kromě nich také pár osobitých neobvyklých skladeb, které jsem nahrál sám a ostatní kluci pak jen přišli připojit své party.“

Můj čas v Tull...

MICK ABRAHAMS (1967–1968)

To nejlepší, co jsem tam zažil: „Na cestách mě nechávali sedět v dodávce vpředu.“

Největší legrace: „Jednou jsme s Ianem bloumali obchoďákem Woolworth's. Zkoušeli jsme si nasadit na hlavu stínidla k lampám. Ianovi to slušelo, a mně ne. Přišla prodavačka, a ptala se, jestli jsme nezešíleli. Já odpověděl, že Ian ano, ale já ne. A jestli by nám nepřinesla zrcadlo, abychom vybrali nejlepší stínidlo. A ona nám to zrcadlo přinesla!“

Oblíbené album, na kterém jsem hrál: „*This Was*“

CLIVE BUNKER (1967–1971)

Největší legrace: „Představení v Americe byla delší a delší, a Ianova flétnová sóla byla také nekonečná. Takže jednou se stalo to, že nám náš manažer turné Eric Brooks přinesl kartónový stůl a dvě židle, a postavil je za Iana, když ten zahájil své sólo. Sedli jsme si s Martinem Barre a začali hrát karty. Eric nám pak přinesl ještě konvici čaje. To vše probíhalo, zatímco Ian hrál, a on neměl ani potuchy, co se za ním děje. Tak to šlo v průběhu několika koncertů, po kterých byl Ian zmaten, proč se publikum při jeho hře směje! Pak se jednoho večera otočil a uviděl nás – ale naštěstí mu to taky přišlo strašně legrační.“

Oblíbené album, na kterém jsem nehrál: „*Roots To Branches*“

Byl to první pokus vybalancovat kontrast mezi velkými rockovými peckami a písněmi s akustickou kytarou. Zaměřil jsem se na začlenění mého vlastního akustického písničkářství a také jeho pódiovou prezentaci. Do té doby jsem to vlastně nedělal. Takže proto je *Aqualung* důležité album“. Zmiňuje také další znamenité dílo kapely – *Thick As A*

Brick z roku 1972. „To byl skok do něčeho více surreálního, do něčeho svým způsobem komického. Mělo to ten montypythonovský humor, a přitom to značně zabrousilo do rozbouraných vod progresivního rocku.“ Nové obsazení dodalo energii a intenzitu, a to zejména na scéně, kde se show stala více propracovanou, a z desky se na trhu v USA stalo album č. 1. „Myslím, že se to Američanům tak nějak líbilo, protože jsme nevypadali, že bychom o to moc usilovali. Někteří jiní angličtí umělci si tam až moc vynucovali oblibu. Když to uděláte, je velká pravděpodobnost, že docílíte opaku, protože obecnost prohlédne tu masku, tu šílenou touhu být milován. Myslím, že ti z nás, kteří vypadali lhostejně, nakonec doopravdy zapůsobili.“

„Mám štěstí, že moje profese je z těch, které si více méně můžete vzít s sebou do hrobu s botama na nohou. Mě z pódia odnesou. Doufám, že to ale nebude po první písničce, protože to by všichni chtěli vrátit svoje podělaný peníze:..“

Ian Anderson

Osmdesátá léta představovala pro Andersona změnu směru. Vydal se dál od temnějších venkovských odstínů, které byly v Tull přítomny již po nějakou dobu, aby plně zazněly na *Songs From The Wood* z roku 1977 a na *Heavy Horses* z roku 1978. Zdokonalení digitálních technologií jak při nahrávání, tak při hře na nástroje, dovedlo Andersona k přechodu na stále více syntetický zvuk na albech *A* (1980), *The Broadsword And The Beast* (1982) a z tohoto období asi nejúspěšnějšího *Under Wraps* (1984).

„Myslím, že to bylo hudebně a koncertně rozhodně celkem dobré album“, říká o desce, na které předvádí také jeden z nejlepších vokálních výkonů. Nicméně lituje rozhodnutí, že zde nepoužil živého bubeníka a namísto toho se spolehl na naprogramované bicí.

Na *Broadswordu* bubnoval Gerry Conway, ale tento další posun by vůbec nebyl pro něj. Když se dnes ohlédnu, byla to chyba a teď toho lituji. Myslím, že by to bylo ještě mnohem lepší album, kdyby tam byl opravdický bubeník. Svým způsobem jsou ty písně mnohem lepší, než konečný výsledek,“ říká s náznakem našťvanosti v hlase. „Trochu se stydím, že jsem neodvedl lepší práci a nezpřístupnil a nezpřijemnil to album širšímu publiku. Je na něm pár písní, které jsou celkem chytré, ale příliš spoléhají na technologii.“

Anderson prezentuje vyrovnaná hodnocení svých četných alb, ale jen jedině velice rychle zavrhuje. Je to *A Passion Play* z roku 1973. I když ví, že jde pro mnoho fanoušků o kultovní dílo, stále cítí, že v řadě věcí deska selhává. S řehotem poznamená, že se snažil přemluvit Stevena Wilsona, aby při vydávání remixovaných verzí toto album vynechal, ale ten na něm prý trval. „Ptal jsem se, jestli můžeme pro začátek vyhodit ten saxofon a celé to trochu zředit, abychom zvýraznili základní prvky hudby, aby nebyla tak hutná a nepřístupná. Steven mě ale přesvědčil, že všechny ty věci tam hrají svou roli a jen jsme to udělali trochu transparentnější a poslouchatelnější. Důvodem, proč je *A Passion Play* taková, není nutně její špatná forma – byl to zápal a přehnaná pozornost k detailu, co z ní udělalo tak těžko poslouchatelnou věc. Jako producent desky jsem na tomto albu zklamal. Měl jsem se trochu krotit a soustředit se na kontrasty a vyrovnanost. Obzvlášť nahrávka trpí tím saxofonem, což mě zpětně fakt mrzí. Nevím, co mě to napadlo...“ říká s bezradným výrazem, „ale stalo se“.

Někdy je zaskočen úspěchem určitého alba v jedné zemi a neúspěchem v jiné. *The Broadsword And The Beast* byl naším největším úspěchem v Německu, a přesto v Americe vyšel naprázdno. Přestože jsme měli štěstí a úspěch s *Crest Of A Knave* z roku 1987 díky několika videím na MTV a rozhlasovému vysílání, snad proto, že zněl trochu více současně, tak si nevedl nijak moc dobře v Evropě.“

Toto album, které vyhrálo Grammy a bylo zlaté na obou březích Atlantiku, zastihlo Tull tak blízko zvuku rocku pro dospělé (AOR), jak jen bylo možné, aniž by přitom ztratili svou identitu. I když respektuje čisté linie dobře zpracované písně a trvá na svém právu jít za svým uměleckým čichem, přiznává Anderson, že má jisté mantinely.

„Nejsem dobrý v psaní «písní o lásce». Už je někdo dávno napsal mnohem lépe, než já, takže je píši jen velice zřídka. Měl bych se nějak pokusit přiblížit té vnitřní osobě. Měl bych se pokusit smířit s tou lidskostí uvnitř věci,“ říká na účet svého přístupu k psaní.

Ohledně některých svých písní se dnes cítí trochu divně. *Cross-Eyed Mary* z *Aqualungu* rozhodně není jednou z mých oblíbených songů. V textu mám jistý problém s tím nelichotivým stereotypním popisem prostitutky. Nemyslím to špatně, ale dneska bych takový text asi nenapsal. Myslím, že zralý věk člověku v takových věcech pomáhá.“ Jak se sluší na nedostudovaného výtvarníka Anderson je nejlepší ve vykreslování portrétů a krajin, zkrátka skladatel-pozorovatel. Je schopen popsat názory odlišné od svých, stejně, jako herec hraje svou roli. „Není každý Alanis Morissette,“ vysvětluje. „Nemám zájem líčit lidem, jak se cítím po probuzení, nebo detaily z mého osobního života, sdělovat jim své společenské kontakty, svůj zdravotní stav. *Naštěstí* bychom se mohli bavit o mé kolonoskopii celé hodiny, ale nemusím z toho nutně dělat písničku.“

Můj čas v Tull...

JEFFREY HAMMOND (1971–1975)

To nejlepší, co jsem tam zažil: „Štěstí a čest hrát malou roli na jejich cestě. Ale beze sporu si nejvíce cením našeho tehdejšího kamarádství.“

To nejhorší, co jsem tam zažil: „Jednou jsem musel v obsazeném hotelu ve Vídni sdílet postel s Johnem Evanem!“

Oblíbené album, na kterém jsem hrál: „Thick As A Brick“

TONY IOMMI (1968)

To nejlepší, co jsem tam zažil: „Ian držel skvělou disciplínu, a bylo velice profesionální, jak věci řešil. Nasměroval mě na správnou cestu, a když jsem se vrátil to Birminghamu, dal jsem si záležet, aby i Black Sabbath vše dělali mnohem organizovaněji.“

To nejhorší, co jsem tam zažil: „Jednou jsem musel v obsazeném hotelu ve Vídni sdílet postel s Johnem Evanem!“

Oblíbené album, na kterém jsem hrál: „This Was“. Přimělo mě, abych se připojil ke kapele.

Některá témata ale vzbuzují dohady. Nedávno se se Anderson ambiciózně vrátil do formy s albem *Homo Erraticus* z roku 2014. Popsal v něm minulost, přítomnost a možnou budoucnost Velké Británie jako propojení divoce protichůdných kultur, a vyvolal zaujaté skeptické reakce jistých kruhů.

„Pamatuji si, jak jsem někomu popisoval, o čem album v zásadě je, a on byl viditelně hned proti. Povídám, 'počkejte, snad si nemyslíte, že chci dělat nějaké prohlášení ve stylu Nigela Farage* na podporu těch, kteří chtějí zavřít naše hranice? Jak jste si mohl myslet, že mi jde o něco *takového*?' Minimálně jedna osoba, které si nesmírně vážím, si evidentně myslela, že jsem čtenářem Daily Mail nebo podporuji UKIP.“ Je zjevně stále rozladěn, že si někdo mohl udělat takový závěr o albu, jehož klíčovým tématem je historie migrace. „Je to o migraci, nikoli o imigraci. Je to zároveň o pohybu názorů, o migraci humanity, obchodu, průmyslu, vědy. Je to o pohybu věcí, bez kterých bychom nebyli to, co jsme.“

I když Anderson uložil Jethro Tull jako skupinu k odpočinku v roce 2012, je si vědom, že mnoho fanoušků nadále dychtí po tom, aby se dal zpět dohromady s Martinem Barre. „To zcela chápu. Jako fanoušek jsem to měl taky tak – a vzpomíná, jak se ptal Jimmy Page, zda se někdy vrátí k Robertu Plantovi. „Vím, že jsem tím dotazem vstoupil na nebezpečnou půdu“, říká s ostražitostí v hlase. Myslí si, že ve vztahu Page– Plant panuje jistá důstojnost a věci jsou ponechávány tak, jak jsou. I když to přímo nevysloví, člověk cítí, že znovusjednocení Tull není v dohledu. „Viš, jak šel čas, pominuly i ty hudební a osobní vztahy, no, nějak se jede dál. Ale nemyslím, že bych se měl cítit nesvůj nebo rozpačitě. Tohle se v reálném životě stává. Nemám žádný problém s nikým, kdo byl v kapele, kdysi nebo nyní. Myslím, že po většinu času vycházím s každým. Může být příjemné se s nimi vidět – je to jako když se staří přátelé a příbuzní sejdou nad šálkem čaje. Jsem ohromně zavazán a vážím si všech lidí, se kterými pracuji.“

Dotázán na své největší úspěchy ve vedení kapely odpovídá bez váhání: „Jsou to dvě věci. Za prvé, Jethro Tull byli epicentrem stále se vyvíjející a měnící množiny 30 muzikantů. Jde o velice nesourodou skupinu – různé osobnosti, různé hudební styly a schopnosti – ale bez nich bych nikdy všechnu tu hudbu nestvořil. „I když píšeš hudbu primárně pro sebe, obzvlášť, jsi-li zpěvák a hraješ na sólový nástroj, tak ji ale píšeš také pro lidi, kteří ji budou hrát. Myslíš na ně téměř pořád v procesu tvorby písně. Stává se to pro tebe celkem důležitým, a musíš vnímat, jak se hudba vyvíjí jako přímý výsledek osobností a muzikantských schopností tvých spoluhráčů.“

A za druhé – je úspěch, že jsem vydržel až do věku staršího občana, kde mám nejen zadarmo vlak, ale také stále všech pět pohromadě a plný diář úkolů.“

* Nigel Paul Farage je britský politik, do července 2016 předseda Strany nezávislosti Spojeného království (UKIP). Do roku 2009 v Evropském parlamentu předsedal euroskeptické frakci Nezávislost a demokracie, poté vedl nástupnickou frakci Evropa svobody a přímé demokracie. Daily Mail je britský bulvární plátek, který m.j. podporuje UKIP.

Americký spisovatel Paul Auster na dotaz ohledně podzimu života odpověděl, že žije v přítomnosti, přemýšlí o minulosti, a doufá v budoucnost. Totéž můžeme říci o Andersonovi, když mluví o svém životním díle. Nepřemýšlel někdy také o sepsání paměti?

„Ptali se mě na to několikrát, ale ještě není zcela konec. Psát o něčem, co shrnuje 50 let hudební kariéry, případně 70 let života, to je samo o sobě gigantický úkol, ale protože ještě není konec, myslím, že by to bylo předčasné zavírání dveří.

Řekněme si to na rovinu, rádi čteme obscénní knihy plné prohrabávání minulosti se spoustou jmen. Popisují se v nich poklesky rock'n'rollového životního stylu. Moje kniha by byla jen neuvěřitelně depresivní a nudná. I když mám nikoli neomezené, ale značné zásoby velmi pikantních a nemravných historek o jiných lidech z branže, má ústa zůstanou němá.“

Přes nárok na bezplatný autobus a vlak se Anderson do penze nechystá. „Myslím, že většina z lidí, kteří dělají podobnou práci, se ve skutečnosti vážně nazabývá nějakým momentem ukončení. Člověk ví, že přijde doba, kdy už na to nebude mít fyzicky nebo mentálně. Ví, že se blíží konec, a že je to relativně v dohledné době. Ale jak jsem včera večer říkal synovi, může to být za deset let, a nebo taky za rok. To nevíme. Hledíme v čase tak rok, dva dopředu, a to je to, co dělám i já. Užívám si práci, tak proč bych toho měl nechávat? Kdybych byl závodníkem, tenistou, nebo astronautem, tak pro mě hra končí. Ale já mám štěstí, že moje profese je z těch, které si více méně můžete vzít s sebou do hrobu s botama na nohou. Mě z pódia odnesou.“ Pak se na chvíli zarazí, patrně nad představou padlého umělce, než mu do mysli naskočí něco praktičtějšího. „Doufám, že to ale nebude po první písničce, protože to by všichni chtěli vrátit svoje podělaný peníze!“

Můj čas v Tull...

PETER-JOHN VETTESE (1982–1989)

To nejlepší, co jsem tam zažil: „Musí to být jednání s Ianem Andersonem. Od chvíle, kdy jsem vstoupil do skupiny, jsme měli gentlemanskou dohodu, že Ian zajistí mé inkaso autorských poplatků ze všeho, čím do písni Tull přispěji. Řekl mi to už v době, kdy jsem ani nevěděl, co to autorské poplatky jsou. A do dnes drží své slovo. Jeho vliv na mne, a jeho vlídnost byly pravděpodobně větší, než si zasloužím. Jeho morální a etická orientace je nezpochybnitelná.“

Oblíbené album, na kterém jsem hrál: „To bude The Broadsword And The Beast“. Je to dobré přechodové album od stylu, kterým kapela hrála, k tomu, jakým jsme chtěli hrát.“

DAVID PEGG (1979–1995):

To nejlepší, co jsem tam zažil: „Peníze!“

Největší legrace: „Močení do lahve od piva v zákulisí, zatímco osvětlení vrhalo můj obraz (naštěstí zvětšenou velikost) na bílou plachtu po straně scény, zcela na očích publiku“

Největší hrdost: „Výhra Grammy za album Crest Of A Knave v roce 1989“

Oblíbené album, na kterém jsem nehrál: „Heavy Horses“

Hra vášní

Kytarista Jethro Tull, který s nimi hrál přes 40 let, byl šokován, když Ian Anderson s kapelou skončil. Teď Martin Barre vypráví časopisu Prog, jak na tuto zvěst reagoval, a jak znovu rozdmýchal svou vášeň k novým dobrodružstvím; „Nežiji v minulosti své hudby, dívám se vpřed...“

Na otázku, kdy si uvědomil, že je odstavován na druhou kolej v kapele, které byl oddán přes čtyři dekády, odpoví bryskně: „V červenci.“ Jeho přehled je výmluvný. Bylo to v roce 2011, v mnichovské hale Circus Krone, kde Jethro Tull hráli svou poslední show, kdy byl Barre poslán do nejisté budoucnosti. „Bylo nám to s Doanem řečeno již celé týdny před tou ‘událostí‘“, vysvětluje s hranou pompou, „Byl to šok a nepříjemná situace, protože jsem neměl žádné plány. Když hraje s Jethro Tull, věnujete veškeré úsilí této práci. Plánujete rok, dva, tři dopředu. A očekáváte jistou budoucnost tak daleko, jak dohlédnete. A pak vám náhle trhnou s kobercem pod nohama, a nemáte naprosto nic.“

Principál Ian Anderson plánoval další štaci již nějakou dobu před daným večerem v cirkuse v Mnichově. Už tehdy začínal s předstihem vylučovat kytaristu z programu.

„Panovalo podezření, že se něco chystá,“ Jak se zdá, Barre si na to dobře vzpomíná, „Bylo hodně řečí o turné s celou skladbou *Thick As A Brick*, a vím, že Ian mluvil s ostatními kluky (John O’Hara, Dave Goodier) o tom, že to budou hrát, a já si naivně myslel, že je divné, že nemluví o mně. Pomyslel jsem si, že asi nemusí, protože ví, že já celou tu skladbu znám, zatímco ostatní kluci se jí budou muset naučit. To bylo asi rok před tím, než Jethro Tull skončili. Pak se mi konečně rozsvítilo.“

Šok a následné otřesy z tohoto seismického posunu v Barreho životě byly silné a uvrhly ho do chaosu. Potřeboval znovu nastartovat svou hudební kariéru. V poslední době se mu to podařilo a již se dívá na ‘událost’ s větším nadhledem. Už o tom může mluvit. Deprese je pryč. Kytarista shrnuje svůj současný stav myslí po uvedené epizodě: „Nechci říkat, jak jsem se cítil, nebo jak se to stalo, a jaké byly u všech emoce v pozadí, protože to je privátní věc a lidé to nemusejí vědět. A navíc je to za mnou. Již jsem se zcela posunul. Už to nenechám svůj život ovlivňovat.“

Martin Lancelot Barre se přidal k Jethro Tull v roce 1968. Přes vánoce toho roku nastudoval materiál, který se pak stal jejich druhým albem *Stand Up*. Spolu s Andersonem představoval Barre jádro kapely po celé období dalších 19 studiových alb, Celé to vyvrcholilo se slunovratovou přesností v roce 2003 deskou *The Jethro Tull Christmas Album*. Přestože „tullí zvuk“ je okamžitě rozpoznatelný, a to z velké části díky Andersonovu osobitému hlasu, učeným textům a virtuózní flétně, byly v průběhu desetiletí znát různé posuny ve stylizaci: od folku k blues, od progresivního rocku ke středověkému minstrelství, od rocku pro MTV a rozhlas k metalu. Metal? Opravdu? Výbor Grammy způsobil známou roztržku, když nominoval *Crest Of A Knave* v roce 1989 na titul nejlepšího rockového / metalového výkonu. Rozpor je předmětem legendy, kdy se fandové Metalicy dovolávali spravedlnosti, ale Barre je na ocenění hrdý. Metallica do daného žánru

pasovala lépe, a čekalo se, že vyhraje, takže Jethro Tull ani nešli na ceremonii. Ale Metallica došla na to, že byly toho roku protentokrát sloučeny dvě kategorie – rock a metal. Jednou večer klukům z Jethro Tull kdosi volal. Barre byl zcela ohromen. Hlavně ho mrzelo, že tam není. V tu jednu chvíli, kdy se kapele opravdu podařilo něco významného, nebyla na místě, aby si to užila. Nebylo to dobré. Lidé si mysleli, že se Tull neobtěžovali dorazit, ale nebylo to tak. A doma v Anglii, daleko od lesku ceremonie, se muselo něco udělat, aby bylo vidět, že se kapela veze na vlně úspěchu.

„Moje žena, která je velice vynalézavá, volala každému, koho znala,“ vzpomíná Barre. „Zjistil jsem tu novinu v 11h večer, a asi v půl jedné v noci už bylo u nás v domě asi 30 lidí, pilo se šampaňské a slavilo! A bylo to tak správně. Jsem na to opravdu hrdý a jsem rád, že jsme měli v naší kariéře jedno okénko, kde se nám podařilo album, byli jsme celkem důležití v hudebním světě, a lidé nás za to uznávali.“

Alba Tull má Barre rád všechna, jako hrdý rodič své děti. „Vždy jsem to vnímal tak, že Tull mají jakousi konstantu – to jsem byl já a Ian – a že mají proměnné, tedy lidi, kteří se připojili. Někteří z nich z různých důvodů odešli. Přicházeli a odcházeli, ale nechali po sobě v té době svůj vliv.“ Takže tyto změny v hudebním stylu nevycházely od Andersona jako od hlavního skladatele, ale z křížení a opylování napadů sestavy v každé dané době, a od putujících spolupracovníků?

„Rozhodně. Dave Pegg přinesl značný vliv folku. Eddie Jobson vliv snad progresivního rocku?“ přemítá Barre. „Nevím. Jeho hudební styl byl velmi, velmi znatelný na albu *A*. Jeho virtuózní hraní mělo opravdu velký vliv, zejména na mne, ale také na Iana. Jeho skladatelství bylo vedeno nabráním těchle extra muzikantů, což byla pro všechny osvěžující výzva.“

Ale ne všechny hudební výzvy byly pro Jethro Tull osvěžující. S věkem přichází zub času, fyzické zpomalení těla, a pro zpěváka změna zabarvení hlasu, což je ne vždy ku prospěchu věci. V pozdějších letech Andersonův hlas ztratil na síle i na rozsahu. To přineslo potíže nejen zpěvákovi samotnému, ale kapele jako celku, zejména pokud hráli naživo staré hity.

„Ian se s tím potýkal a bylo to velice pozvolné. Je hrůza, když se ti dějí věci, které nechceš, nezavinil jsi je, a ovlivňují něco, co provozuješ s velkou vášní, co je pro tebe nesmírně důležité. Každý musí být připraven dělat kompromisy. To začalo být zjevné až v pozdějších letech existence Jethro Tull. Ian se s tím vypořádal tak, že zpíval trochu jinak a v pár případech pozměnil tóninu, ale to není dlouhodobé řešení.“

Barre, který nedávno oslavil 70-tiny, cítí, že se s přibývajícím věkem cítí lépe, a byl takových degeneračních tlaků ušetřen.

„Od konce Tull jsem se hodně zlepšil, a to jak hráčsky, tak skladatelsky. Prsty mám momentálně v pořádku, ale jsou lidé v mém věku, kteří trpí artritidou. Musí být hrozné chtít tak strašně hrát, a přitom cítit, že fyzické potíže brání v tom, co máš tak děsně rád. Lidé říkají, že jsou spokojeni se svým tělem. Já prohlašuji, že jsem spokojen se svými prsty“ směje se Martin.

„S Ianem spolu nekomunikujeme, a jsme ve svých myslích nasměrováni jít každý svou cestou“

Martin Barre

Když mluví o svém kolegovi, se kterým strávil 43 let, slyšíte v jeho hlase pohnutí. Myslí si teď, když má budoucnost jako sólový umělec, a bolest otupěla, že je někdy v budoucnu nějaká šance na přehodnocení a hudební znovusjednocení?

„Nekomunikujeme spolu, a jsme ve svých myslích nasměrováni jít každý svou cestou,“ opáčí a jasně tuto poznámku ukládá do šuplíku s názvem 'Nostalgie'. „S každým měsícem, s každým rokem, jdeme dál odlišným směrem. Zpočátku jsem byl vždy v obraze, do Ian dělá, ale teď už se mně to vůbec netýká, protože jsem hudebně zcela jinde, takže se nestřetáváme. Nejsme konkurenti.“

„Se svou skupinou dělám svým způsobem to, o co se snažili Jethro Tull před 40 lety – o opravdu dynamickou, energickou kapelu, která se dostává na trh – a myslím si, že v sobě mám toho ducha Tull z nejranějších dob, kdy bylo cítit všechno to nadšení, a kdy jsme bojovali o každý centimetr koncertního prostoru. Ian jde více formální cestou, spíše instrumentální, s využitím playbacku a smyčcových kvartet. Muzikálně nejsme vůbec propojeni. Byli jsme dlouho spolu. Ničeho nelituji a doufám, že to tak máme všichni. Vídám se s některými kluky z Tull a jsme stále velice dobří kamarádi – s Clivem Bunkerem a Paulem Burgessem.“

Také Martin Barre plánuje na rok 2018 rozsáhlou sérii turné k 50. výročí Tull. Budou zahrnovat celou dobu trvání Jethro Tull, od počátků až po současnost. Bude mít jako hosty dva či více bývalé členy Jethro Tull, a to významné členy – publikum bude jejich jména znát. Na několika skladbách, které to vyžadují, bude hrát Martin také na flétnu. Celý večer bude věnován odkazu Tull. Chystá se na koncerty v Británii, v Evropě a v Americe. První vystoupení, které bude pilotní pro tento projekt, se odehraje na zámořské lodi v programu Cruise To The Edge v únoru 2018.

Martin Barre bojoval o své místo na slunci, a velice dobře ho využívá. Když mu bylo 70, oslavil to třemi večírky. „Je to něco, co musí člověk nahlas vykřičet, a slavit, jako kdyby zítřek už neměl být. A měl by to tak dělat každý. Ať už zažíváte v životě jakýkoli milník, měli byste ho oslavit, protože o čem jinak život je? Stejně je to s muzikou. Pokud slavíme 50. výročí, jde o opravdu významný úspěch. Jsem rád, že dáváte dohromady tento článek, protože je to historicky významná událost. Proto také všechny ty akce plánuji, a předpokládám, že je to to jediné, co se v tomto směru uskuteční. O ničem jiném jsem neslyšel, ať už jde o nahrávací společnost, nebo kohokoli jiného. Já to neprokoučuji. Bude to přitom od srdce. Je to hudební dobrodružství, které si chci doopravdy užít.“

Fandy čeká na těchto show nečekané. Barre není z těch, kteří usínají na vavřínech. Neustále předělává milované písně, oprašuje je od hlavy k patě, aby jim dal nový stříh. Tullí písně, které vybírá, často nejsou 'obvyklými podezřelými'. Také nerad jezdí bez čerstvého materiálu, připraveného pro publikum.

„Vždycky zařazují na turné dva až čtyři nové kusy – to býval ke konci existence Tull problém – měli jsme velice omezený seznam skladeb a jezdili jsme na turné doslova s totožným programem, jako předchozí rok. Dokonce i fanoušci už zívali nudou! Jakkoli jsou tullí fandové oddaní, začínal jsem s tím mít trochu problém, protože ohromné množství tullí hudby se celá dlouhá léta nehrálo, i když by si to zasloužilo.“

Dalo se čekat, že muzikant známý svým zaváděním středověkých postupů do rockového formátu projde svou vlastní renesancí. Vychutnává si své obnovené napojení na obecnost svým vlastním stylem, spíše než zpoza svého někdejšího frontmana. „Znovu jsem se ujistil, že vlastně rád povídám o hudbě“, říká nadšeně. „V sestavě Tull mělo pět kluků dost co říci muzikálně a dost co říci o sobě samých a o skupině, ale mluvčím se tradičně stával Ian. Mou cestou je teď znovu navázat komunikaci s lidmi a mluvit s nimi. Na konci představení jdu, a podepisuji CDčka, což Tull nikdy nedělali, a setkávám se s fandou. Jde o znovuzrození a moc si to celé užívám.“ Lidé Barrému sdělují, co je pro ně bylo u Jethro Tull důležité, proč přízeň ke kapele trvá, a proč by se nyní mělo slavit její 50. výročí.

„Odezva, kterou dostávám, říká, že lidé na Tull vyrostli a opravdu oceňovali vše, co jim skupina nabídla – byla to pozitivní zkušenost,“ prozrazuje. „Odkaz všech těch alb tady bude navždy. Nemyslím, že by měla omezené datum spotřeby, což spousta moderní hudby má. Vysvětlovat důvody nebo ji analyzovat není mým úkolem, ale myslím, že to tak je. To je zjevně důvodem, že se živím jako hudebník, stejně jako Ian. Odkaz trvá dál, novému publiku přibližují hudbu jejich rodiče, a mladí chtějí přijít a zažít koncerty. Jethro Tull znamenají 43 důležitých let mého života. Nesetřásám to ze sebe lehce, netvářím se, že se to nikdy nestalo. Mají důležité místo v dějinách hudby, ale já si nadále vydělávám muzicírováním, a chystám se k tomu i v budoucnosti.“ Kéž je led nového dne silný jako cihla.

Můj čas v Tull...

JONATHAN NOYCE (1995–2007)

To nejlepší, co jsem tam zažil: „Kluky z kapely a muziku. Jedno bez druhého se neobejde“. Největší legrace: „Na konci turné, po posledním koncertě v roce v Los Angeles, jsem si oblékl kostým opičáka, dárek od starého přítele. Zdál se mi vhodný na oslavu dobře odvedené práce a brzkého návratu domů. To byla fakt ta nejlepší příležitost, jak mě představit šéfovi EMI. Potřásli jsme si rukama. Udělal jsem dojem, omluvil se a odkráčel.“ Oblíbené album, na kterém jsem nehrál: „Minstrel In The Gallery“

GERRY CONWAY (1982–1988)

To nejlepší, co jsem tam zažil: „Měl jsem zpočátku jisté obavy, zda zvládnu zahrát starší složitější materiál, ale když jsem zjistil, že zvládnu, hrozně jsem si to začal užívat.“

Na co jsem nejvíce hrdý: „Když na nás přišli do Wembley Areny moje mamka s taťkou.“ Oblíbené album Tull, na kterém jsem hrál: „The Broadsword And The Beast“

Nový den

Co dělá legendární kytarista jedné z nejúspěšnějších kapel progresivního rocku všech dob pro to, aby si uchoval ten *Nedělní pocit*?

„Neděle je pro mě jako každý jiný den. Jsem ve studiu. Píši novou hudbu na nové CD, a snažím se nahrát nějaké skladby i při desetitýdenním turné po USA. Máme dva nové bubeníky – Paula Burgesse v Británii a Jonathana Josepha v USA – takže jsem jim předával materiál a řešil s nimi věci. Objednávám také vinylové verze alba *Back To Steel*. Dodělávám DVD. Docela dost se toho děje!“ Barre je teď na tom dobře. Jeho znovunalezená volnost byla tvrdě vybojovaná, ale se svou ženou založil od píky chatový byznis. „Začal jsem od nuly. Před pěti lety jsem neměl nic. Žádnou nahrávací značku, žádné agenty, žádné zázemí, žádné cestovní manažery, žádné kontakty – a těch pár, které jsem chtěl oživit, nemělo zájem. Byl jsem na tom jako kterákoli jiná začínající kapela v Británii. Mohl jsem strčit nohu mezi dveře, protože bych řekl, ‘Ahoj, já jsem Martin Barre. Hrál jsem s u Jethro Tull’, a oni by opáčili „Jo aha“, ale to by bylo asi všechno. Startovní čára je pro každou novou muziku stejná.“ Nedávné nahrávky a živé koncerty nastavily Barreho hraní nekompromisnější zrcadlo, než dříve v jeho spíše podpůrné roli.

„Vždycky jsem byl tím aktivním typem kytaristy, ale nebylo to vždy v Tull využíváno. Nyní mám spoustu volnosti a mám toho na hraní mnohem víc, takže jsem velice vytížený. Brzda se uvolnila a já mám najednou hudebně mnohem více co nabídnout.“

Zatímco Starej Charlie utek’ s klikou, lokomotiva Martina Barreho se řítí dál a neúnavně hraje obecenstvu po celých USA a po Evropě. Jeho kapela má nyní v repertoáru kolem 50 titulů – starých, nových a předělaných. „Vždycky budeme hrát kombinaci tullích písní, jako jsou *Black Satin Dancer*, *Sealion*, *Nothing To Say*. *Fat Man* je nyní místo folkové rockovou písní. Vybírám si písně, které jsem si tehdy zamiloval, a hrajeme je buď tak, jak byly nahrány, a nebo je přearanžuji. Někdy to vezmu úplně zgruntu a přepíši je. Neničím tu hudbu, snažím se naopak píseň vylepšit a prezentovat ji nově. Pokud se nám bude pozdávát písnička od Porcupine Tree (*Blackest Eyes*), tak ji prostě uděláme, protože chceme.“

Jeden moudrý muž kdysi napsal: ‘Včera to byl nový den, ale dneska už se to tak dávno zdá’. Martin Barre razí svou brázdu dál do budoucnosti. „Já vždycky říkám, ‘zítrěk je nejdůležitější den mého života’. Chci se postavit na vlastní nohy. Nesetrvávám v hudební historii – dívám se dopředu.“ Život v minulosti (*Living In The Past*) už je dávno passé.

Písně pro Jeffreyho

Uznávaný autor a studnice znalostí o Jethro Tull Martin Webb nás provede 10 nejdůležitějšími alby stále pokračující kariéry kapely...

THIS WAS (Bejvávalo – 1968)

Pro mnoho kapel z konce 60. let, bylo hraní blues otázkou osobního prospěchu, a debut zelenáčů Jethro Tull, prorocky nazvaný *Bejvávalo Jethro Tull*, představoval de facto nahrávku jejich živého programu z roku 1968. Zesnulý Glenn Cornick ho považoval za naivní a amatérské, ale v tom právě tkví trvalý dopad alba. V protikladu ke 'konvenčnímu' bílému blues takových veličin, jako jsou John Mayall, Fleetwood Mac a Chicken Shack byl a stále je vzrušující hybrid blues, jazzu a rocku, poháněný charakteristickými vyhrávkami Micka Abrahamse a udýchanou, nespoutanou roland-kirkovskou flétnou Iana Andersona, překvapivě jedinečný. Nereprezentuje tvář, kterou Tull nakonec získali, ale zůstává fascinující časovou kapslí.

Můj čas v Tull...

DOANE PERRY (1984–2012)

To nejhorší, co jsem tam zažil: „Některá z těch neskutečně brzkých rán. Záviděl jsem jistým členům kapely jejich schopnost se vrátit do hotelu a hned kolem půlnoci usnout. To jsem *nikdy* nedokázal, protože jsem byl po koncertě tak rozpumpovaný, že jsem neusnul dříve než ve tři nebo ve čtyři ráno. No a v sedm nebo osm už jsme vstávali, měli sraz v hale a jeli do dalšího města, pak oběd, zkouška, koncert... a to celé stále dokola.“

Největší legrace: „Když se náš oblíbený mrňavý irský technik Colm trpasličího vzhledu objevil s elfím klouboučkem na hlavě. Tancoval kolem malého modelu Stonehenge ve stylu Spinal Tap k velkému pobavení publika, zatímco Dave Pegg, Maartin Allcock a já jsme hráli akustickou část představení, která byla díky tomu k nepoznání. Obecenstvo řvalo nadšením.“

Oblíbené album, na kterém jsem nehrál: „A“

STAND UP (Povstaň – 1969)

Pro řadu lidí, včetně Iana Andersona, je toto první skutečné album Tull. S nováčkem kytaristou Martinem Barre, který nahradil skalního bluesmana Micka Abrahamse, měl Anderson volný prostor rozvinout skupinu svým vlastním směrem. Prvky blues zůstaly ve skladbách jako *A New Day Yesterday*, ale jinde signalizovalo nasazení mandolín a balalajek rozšíření vlivů, vycházejících z folku, hudby Středního Východu a dokonce z klasické hudby. To bylo nejvíce znát na zjazzované verze Bachova Bourée. Počínaje divokými rockovými kusy (Nothing Is Easy, For A Thousand Mother) až po náladové akustické milostné písně (Look Into The Sun, Reasons For Waiting) se začal formovat projekt Tull.

AQUALUNG (1971)

Veledilo. Neobvykle dynamické album, nastartované hromovým riffem titulní skladby, následované nestárnoucími rockovými klasikami (*Cross-Eyed Mary*, *My God*) a protkané krátkými akustickými popěvkami, které by zrovna tak mohly pocházet ze zpěvníku Roye Harpera (*Cheap Day Return*, *Wond'ring Aloud*). A *Locomotive Breath* zůstává navždy tím nejlepším živým přídatkem, jaký byl kdy kýmkoliv kdekoliv napsán. Co se týče textů, první strana alba načrtává pár portrétů sociálních podivínů a vyděděnců, zatímco na straně dvě se některé skladby zabývají tématy organizovaného náboženství. To vedlo kritiky k udělení nálepky námětového alba. Tím ale Aqualung nebyl. Šlo o kolekci textů sečtělého autora, stejně jako muzikálních skladeb. Šlo o klíčovou nahrávku Jethro Tull – o první vlnu jejich citlivé inteligence.

THICK AS A BRICK (Jak cihla tupej – 1972)

Chcete námětové album? Tak tady ho máte. Spojitému 44-ti minutovému kusu, zkoumajícímu společenské tlaky na jednotlivce, údajně napsanému zázračným dítětem Geraldem Bostockem, se dostalo umístění do výpravného 12-ti stránkového obalu – napodobeniny lokálních novin. Šlo o převratný počín, který byl prezentován (zejména na scéně) se zdravou dávkou tullího humoru. Tou dobou už se k Andersonovi a Barremu připojili kumpáni z Blackpoolu – John Evan, Barrie Barlow a Jeffrey Hammond-Hammond, a vytvořili sestavu, která vydržela nějakých pět let. Evanovy klávesy jsou v tomto díle obzvláště výrazné – v této chytré, rafinované, dynamické, povznášející rockové symfonii. Že by progresivní rock? Jo!

A PASSION PLAY (Pašijová hra – 1973)

Album, které buď milujete, nebo nenávidíte. Další 44-ti minutový epický opus, na kterém se objevuje, netypicky pro Tull, více saxofonu, než flétny, myriády neustále se měnících rytmů a záhadný text, mapující cestu do života po smrti. Přerušení obstarává pouze nonsensová báseň ve stylu Lewise Carrolla – *The Story Of The Hare Who Lost His Spectacles*. Pro někoho je *A Passion Play* dílem génia, a bude vždy patřit k jejich oblíbeným tullím albům pro jeho složitou intenzitu. Pro druhého nejde o nic jiného, než přehnanou a trochu pompézní a až příliš progresivní rock! A díky tomu přesycení nahrávky saxofonem se autor Ian Anderson dnes přidává spíše k tomuto druhému táboru...

MINSTREL IN THE GALLERY (Potulný pěvec na balkóně – 1975)

V roce 1975 se kapela přesunula do mobilního nahrávacího studia v Monte Carlu, kde, jak Anderson později lamentoval, rozptylovala některé členy místní pláž. Často pracoval ve studiu sám, a vytvořil kvazi-sólové album, což se ukázalo jako dobrý výsledek. Těžiště nahrávky je v 16-ti minutové suitě *Baker Street Muse* a srdceryvně nádherné *Requiem*. Jelikož byl altový saxofon zapomenut, a elektrické a akustické kytary spolu s flétnou se zase staly poznávacím znamením, rozšířeny o smyčcové kvarteto. Celkově se dá říci, že jde o nejtypičtější kvintescenciální album Tull.

SONGS FROM THE WOOD (Písně z lesa – 1977)

Přestěhování Iana Andersona z města na venkov bylo urychlujícím faktorem změny hudebního směřování. Jak naznačuje už název *Písně z lesa*, toto album vzdává poctu folkrocku. Nicméně, přes užití středověkých perkusí, např. malých bubínků, irských píšťal, a v rockové kapele dozajista poprvé použitých přenosných varhan, nešlo o prostý folkrock typu kapely Steeleye Span. Textařsky se některé písně vztahují k anglickým folklórním mýtům a legendám (*Jack In The Green, Cup Of Wonder*), ale najdeme zde také krátké popisy obyvatel moderního venkova a venkovského života (*Hunting Girl, Fires At Midnight*). Klasický rock s folkovým citěním.

CREST OF A KNAVE (Erb darebáka – 1987)

Kontroverzní nahrávka, která obdržela cenu Grammy – a to sice nikoliv v dosud nezavedené kategorii flétnový rock, ale v disciplíně hard rock / heavy metal, k velkému zklamání současně nominované Metallicity. Tull nikdy nehráli metal, ale vždycky jim to tvrdě šlapalo. Jejich zvuk z roku 1987 byl vyspělejší, než ona zběsilost z roku 1969, a kytarovky typu *Steel Monkey* a *Raising Steam* byly pořádně tvrdé, spolu s koncertními trvalkami *Budapest* a *Farm On The Freeway*. Andersonův níže položený vokál, vynucený nedávným poraněním hrdla, a nová kytara Hamer Martina Barreho vedly ke srovnávání s Dire Straits. Možná to šlo na singlu *Said She Was A Dancer*, ale ten zbytek? To ne.

UNDER WRAPS (Pod obalem – 1984)

Přesto, že se údajně jedná o nejméně oblíbené album Tull, nachází se *Under Wraps* v tomto výčtu, neboť jde o zářný příklad kapely, která se nebojí experimentovat. V tomto případě s elektronikou 80. let. Většina skladeb byla napsána společně s nováčkem Peterem-Johnem Vetessem, klávesovým virtuózem, a byla prosycena syntezátory a – ehm – automatickými bicími. Zatímco původní LP obsahovalo pár skvělých písní, skrytých pod uvedenými techno zvuky (*Later, That Same Evening, Paparazzi*), následná nová vydání CD s přidanými soudobými bonusovými nahrávkami dílo proměnila tak trochu v úmornou dřinu. Možná se podaří přesvědčit Stevena Wilsona, aby remixoval album s nově nahranou stopou živého bubeníka? Zařaďte si pod 'velice poplatné své době'. S flétnou.

ROOTS TO BRANCHES (Od kořenů k větvím – 1995)

Po opětovném krátkém flirtu s blues na nahrávce z roku 1991 *Catfish Rising* se Tull na svém předposledním albu vrátili k osvědčenému receptu. K těžko zařaditelnému eklekticismu díla, které Anderson označil za částečný návrat k přístupu, který kapela zvolila u desky *Stand Up. Rare And Precious Chain, This Free Will* a *Dangerous Veils* se zrodily někde mezi Káhirou, Dillím a psychadelii; *Out Of The Noise* je dřezový jazz-rozk; *Valley* a *Beside Myself* po akustickém začátku postupně dosahují velké intenzity; a píseň o umírání *At Last Forever* vás rozpláče. Celkově jde o chvályhodný návrat do formy, s unikátním, nezaměnitelným a naprosto různorodým zvukem Tull. Ať už je čímkoli...